

Kyrkan – garanten mot islamisering

Är det sant, det som sägs, att det pågår en islamisering? Är det meningsfullt att prata om och är det ens tillrådligt? Kan ett land över huvud taget "islamiseras"? Vilken roll spelar rädslan för det okända? Vad, om något, kan hjälpa oss vidare och framåt som människor?

Av. Franciskus Urban Sylvan

Detta är minerad mark med en mängd fallgropar och fällor, inmutade begrepps-klyster och motstridiga analyser. Här finns verbölder och frågor som ingen riktigt vill ta i och en rädsla för att associeras med grupperingar man inte sympatiserar med. Till och med metadiskussioner om formuleringar så som "att inte vilja ta i frågan" och "inte tillåtet att" är infekterade. Jag fick rådet att inte ge mig in i detta textprojekt men, om jag ändå gjorde det, skulle vara förnuftig. Jag tackar, uppriktigt, för den omtanken och vill faktiskt ta utgångspunkt precis just där, i omtanken.

Denna text vill jag skriva, just av omtanke om alla de personer som idag sitter med andan i halsen och är rädda; som söker lösningar där lösningar inte står att finna. Jag vill skriva denna text för att peka på vad jag menar skulle kunna hjälpa oss, som människor, vidare och framåt. Jag kommer att hävda att lösningen på det problem jag adresserar finns i bättre kunskap om Kristen tro, lära och tradition; i ett personligt och välgrundat förhållningssätt till Treenig Gud och att förutsättningen för detta är Kyrkan.

Utgångspunkter

Jag skriver, som präst, ur ett Kristet perspektiv. Det kan tyckas överflödigt att nämna, men är, tvärt om, alldeles nödvändigt. För i det ligger en grundläggande syn på människan och hennes absoluta och okränkbara värde; att människan är en Guds skapelse med potential att bli ett helgon.

Avseende hänvisningar och definitioner har jag valt att uteslutande använda mig av resurser på Internet. Inte för att de alltid är bäst, men för att de är mer tillgängliga än mycket annan litteratur och jag prioriterar, därvid, värdet av transparens, d v s att så många som möjligt skall kunna kontrollera mina källor.

Jag kommer att försöka hålla nere textmängden för att öka tillgängligheten till artikeln. Detta är också en prioritering och den sker på bekostnad av att det finns mycket mer som skulle kunna sägas men som, alltså, inte får plats.

Vad är då det stora problemet?

Rubriken indikerar att det är islamisering som är problemet. Jag skulle ha kunnat använda ordet *islamism* i stället och därmed gjort rubriken mindre känslig. Ävenså skulle ordet *islamisering* kunna bytas ut mot *sekularisering*. Dock hade rubriken "Kyrkan – garanten mot sekularisering", för vissa, varit allt för självklar (och därmed tråkig) och, för andra, fullständigt osann. Valet av ordet *islamisering* ger mig, utöver en spännande rubrik, tillfälle att diskutera det problematiska i att prata om islamisering (om den existerar) men också sätta fingret på vari det stora problemet ligger, nämligen i rädslan för islamiseringen men också för det okända.

Vad är det som är okänt?

På ett plan kan det vara det islamska som är det okända och därför skapar rädsla. Men här syftar jag på Treenig Gud som det okända med motiveringen att det är relativt få som odlar relationen med Gud. Jag menar

till och med att såväl kunskapsnivån om Kristen tro, som vidareförd och kulturellt betingad känsla för tron, är så pass låg att det (tyvärr) är befogat att prata om Gud Fadern, Hans Son och Helig Ande, som något okänt. Inte som teoretiska begrepp utan som levd erfarenhet.

Om rädslan för okända individer och kulturer kan vara så påtaglig att den föder fientlighet, hur skall då inte något så radikalt annorlunda som obeskrivbar Gud upplevas?

Får man prata om islamisering?

För att kunna prata om rädslan för något – i det här fallet islamisering – kan det vara på sin plats att säga något om upphovet till denna rädsla, alltså islamiseringen i sig. Och jag tror att det är viktigt att kunna prata om det som skrämmer för att man sedan skall kunna avfärda känslan som irrationell, eller kunna bekräfta att det finns fog för rädslan. Men faktum är att bara ordet och användandet av det, väcker misstankar och obehag.

För det första måste man hålla isär begrepp och inse att då de används felaktigt eller i fel sammanhang kan vålla problem, ja till och med skada. Jag skiljer således på begreppen *islam* och *islamism* och förstår kritiken mot att använda ordet *islamisering* så att det kan uppfattas betyda något det inte är, som nedsättande värdering eller för att skapa rädsla och motsättningar.

Ordet *islamisering* finns inte som enskilt sökord i Nationalencyklopedin. På Wikipedia förklaras det som ”införande av islamska värderingar och ideologi i ett samhälle”.¹ Ordet förekommer däremot i flera artiklar i NE, bland annat i en om straff inom Islam:

”Andra hävdar att straffbestämmelsen inte kan eller ska *tillämpas* i dagens samhälle, utan dess funktion är att ange brottens svårighetsgrad. I en del

fall har införandet av hududstraff setts som en symbolfråga i statens islamisering.”²

Samt i en artikel om den Koptisk-ortodoxa kyrkan:

”Islamiseringen minskade snabbt de kristnas andel av befolkningen. Redan på 900-talet hade koptiskan ersatts av arabiska som det talade språket också bland de kristna.”³

Ordet *islamism* finns däremot i Nationalencyklopedin och är en ”benämning på en uppfattning av islam som allomfattande politisk ideologi.”⁴ Likaså återfinns begreppet *jihadism* som, i samma källa, beskrivs som:

”Benämning på en ideologisk position inom islam som särskilt betonar betydelsen av jihad i den snävare och bokstavliga innebörden ’heligt krig’. Med jihadistiska rörelser avses numera vanligen rörelser som varit aktiva efter år 2000, framför allt al-Qaida och på senare år den så kallade Islamiska staten i Irak och Syrien (IS, även känd som ISIS och ISIL), men även till exempel al-Shabab i Somalia, Boko Haram i Nigeria samt talibanrörelsen i Afghanistan och Pakistan.”⁵

Berättigar förekomsten av dessa ord och begrepp, i källor som Nationalencyklopedin, mig och andra, att också använda dem?

¹ <http://sv.wiktionary.org/wiki/islamisering>

² Nationalencyklopedin, hududstraff, <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hududstraff>, hämtad 2015-02-02

³ Nationalencyklopedin, koptisk-ortodoxa kyrkan, <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/koptisk-ortodoxa-kyrkan>, hämtad 2015-02-02

⁴ Nationalencyklopedin, islamism, <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/islamism>, hämtad 2015-02-02

⁵ Nationalencyklopedin, jihadism, <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jihadism>, hämtad 2015-02-02

Behöver jag söka berättigande för att få använda specifika ord i språket? Samtidigt som jag, som sagt, förstår vikten av att använda språket korrekt, menar jag att det blir problematiskt att hävda, att man bör undvika att använda ord på grund av att vissa grupper eller enskilda använder dem. Även om det av dessa sker programmatiskt. Det handlar, i stället, om att bruka omdöme och – då det kan råda oklarhet – förklara varför man väljer att använda ”laddade” ord. Min slutsats är att om ett ord korrekt beskriver något, så är det inte fel att använda det.

Är det papperstigrar och hjärnspöken?

Nästa fråga är om problemet alls existerar? Och här menar jag att det gör det. Många människor är rädda och osäkra och eftersom rädslan är upplevd så existerar problemet. Men lösningen står inte att finna i utagerande verksamhet. Varken massdemonstrationer eller våldsamheter leder till att lösa grundproblemet. Tvärt om så eskalerar rädslan då människor möts för att stärka och bekräfta den analys som ligger till grund för rädslan. Inte heller den politiska vägen kommer att nå hela vägen fram.

Rädslan för det annorlunda är inte ett nationellt (statligt) problem, men väl ett gemensamt. Vi måste, menar jag, lämna föreställningen att staten, via riksdagsbeslut och lagstiftning, skulle göra oss mindre rädda. Vi måste ta frågan till den nivå där lösningen finns: i varje person. Det är nämligen bara människan; en person, som kan ”islamiserar”, inte en stat.

Jag ställde i oktober 2014 på min blogg⁶ frågan ”Är du rädd för den islamska statens utbredning?” Och, med tanke på vad den terrororganisationen är kapabel till, äger frågan berättigande. Men svaret (som förbryllande många) är: Var inte det, för den finns inte. Den kan inte finnas! Ty, en stat kan inte vara islamisk. Precis lika lite som den kan vara ond eller god. En stat eller ett

land (jag jämför här dessa begrepp) är bara en mänsklig konstruktion och kan, som sådan, inte ha egenskaper.

Annat är det med människan. Människor har egenskaper. En människa kan vara islamist. En människa kan vara god, dygdig, feg etcetera. Människor kan också sätta prägel på sammanhang, institutioner och geopolitiska områden (exempelvis en stat). Det är alltså människor som, på grundval av sina egenskaper och värderingar, färgar samhällen och stater.

Av samma skäl är Sverige inget Kristet land. Helt enkelt, och med samma logik, för att det inte *kan* vara Kristet. Ett land kan vara vidsträckt och ligga endera sidan om ekvatorn. Man kan tycka (!) att landet är vackert (eller något annat), men ett land kan inte ha egenskaper eller trosföreställningar. Det kan alltså inte vara islamiskt. Därmed är det heller inte möjligt att en stat är demokratisk eller diktatorisk.

Korrekt är, däremot, att säga att landet X styrs med demokratiska metoder, eller att staten Y har en diktator. (Observera ’metoder’. Demokrati är något värdeneutralt till skillnad från exempelvis Kristen lära. Att hävda att en stat är demokratisk är därför meningslöst i dubbel bemärkelse). Det är följaktligen riktigt att säga att terrororganisationen som kallar sig I.S. styrs av råbarkade islamister. Det, i sig, gör dock inte att det finns någon islamisk stat. Förvisso inte heller att terrorister i allmänhet och I.S. i synnerhet är ofarliga.

Detta är, menar jag, anledningen till att lösningen på problemet inte står att finna i politiska sammanhang utan i människan och hennes relation till Gud.

Sekulariseringen

Jag har redan nämnt att problemet att adressera lika gärna skulle kunna vara sekulariseringen. Och det är faktiskt så, att avsaknaden av ett språk för och en relation till det heliga; till Gud, är en del i problematiken. Hade människan varit

⁶ ”Ljumhet leder till dumhet” <http://blogg.a-tac.se/#post278>

välförankrad i den Kristna tron hade hon varit, inte immun, men bättre rustad att hantera såväl rationell som irrationell rädsla. Det av den enkla anledningen att levde kristen tro; sökandet efter Gud, leder till kontakt med sig själv vilket skapar trygghet. Dessutom innebär tron på Gud en växande relation med det obeskrivbara, ja med det radikalt annorlunda.

I sammanhanget vill jag också, även om utrymmet inte tillåter djupare behandling, nämna några andra områden som, på motsvarande vis, kan adresseras och vars alternativ och lösningar finns att söka i Kyrkan. Det handlar om exempelvis konsumism, sexualisering, objektivering av människan och den ökande psykiska ohälsan, områden som alla har bäring på den grundläggande synen på människan som Kyrkan och den Kristna läran omfattar.

Kyrkan som förutsättning för lösning

I det fortsatta utgår jag från att problemet existerar. Dels mot bakgrund av det jag skrivit, dels för att människor på olika sätt de facto uttrycker rädsla, visar ilska och på olika arenor skapar tillfällen för att försöka påverka sin situation (sociala medier, demonstrationer, handgripligheter etcetera).

Jag hävdar att lösningen ligger i bättre kunskap om Kristen tro, lära och tradition, i ett personligt och välgrundat förhållningssätt till Treenig Gud och att förutsättningen för detta är Kyrkan. Och innan jag går in på konkreta exempel kan det vara på sin plats att, mycket enkelt, definiera begreppet Kyrka:

”Kyrka (ytterst av grekiska kyriako'n 'hörande till Herren', av ky'rios 'herre', använt som substantiv (med underförstått dö'ma 'hus') i betydelsen 'Herrens hus'). Ordet kyrka har motsvarigheter i andra germanska språk: tyska Kirche, engelska Church. De romanska språken har i stället efterbildat grekiska ekklesi'a 'församling', latinska

ecclesi'a, franska église). De kristna trosbekännelserna talar om 'en helig allmänlig (katolsk) kyrka' som ett verk av den heliga Anden, bäraren av Kristi fortsatta närvaro i sin menighet. [...] I Nya Testamentet hör kyrkan (ekklēsi'a motsvarar hebreiska qahal) ihop med förbundstanken; liksom Gud en gång slöt förbund med Israel har han i Kristus slutit ett nytt förbund som syftar till att innefatta hela mänskligheten. Kyrkan uppfattas som det nya gudsfolket, i vilket man oberoende av ras, nationalitet eller kön blir upptagen genom dopet och tron. Kyrkan är koinōni'a (grekiska, 'gemenskap') mellan Kristus och de troende (ofta uttryckt i bilden av kyrkan som Kristi kropp), men den är också en institution, med särskilda funktionärer för förvaltning av 'nådens medel'.⁷

Det finns mängder med litteratur och andra resurser för att lära sig mer om Kyrkan och Kristen tro, lära och tradition. Men den som, utan jämförelse, bäst bidrar med den kunskapen är vår Moder Kyrkan. Kyrka är mer praktik och mindre teori. Kyrkan utgör dessutom, som enda storhet, det omistliga stöd människan behöver för att leva ett Kristet liv.

Låt mig så ta några exempel på omständigheter och situationer som visar på att det föreligger ett behov av mer kunskap.

Kristna värderingar

Något som ibland hörs anföras som reaktion mot en islamisering, är att Sverige är ”ett kristet land”, att ”våra kristna värderingar är hotade” och att ”vår kristna kultur kommer att luckras upp”.

---

⁷ Nationalencyklopedin, kyrka, [http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/kyrka-\(ecclesiologi\)](http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/kyrka-(ecclesiologi)), hämtad 2015-02-02

Jag är alltså inte emot kristna värderingar. Tvärt om så menar jag att människor med Kristna värderingar och med Kristen tro gör utmärkta insatser där de befinner sig: i hemmen, på arbetsplatser, som nämndemän, i politiska sammanhang etcetera. Men, staten Sverige är alltså, som jag anför, inte Kristen. Det man däremot skulle kunna hävda är att befolkningen är Kristen. Men inte heller det är giltigt beroende på en mängd omständigheter bl.a. sekularisering, andra religioner, rädsla att avvika och religiös beröringskräck.

Somliga vill säkert ändå göra gällande att Sverige är ett Kristet land, beroende på att bl.a. våra traditioner bygger på kristendomen liksom även många lagar. Men anledningen till att traditioner och lagar (om vi håller oss till dessa exempel) bygger på Kristen grund, är att människor, då lagarna stiftades och traditionerna skapades, var Kristna.

Intressant att fråga sig är vad som händer med dessa traditioner då allt färre är bekännande Kristna? För – och detta är viktigt – det är inte ytliga traditioner som gör någon Kristen. Utan bekännande Kristna, som odlar värde, botten och innehåll i traditionerna, kommer de med tiden att lakas ur, tyna bort och ersättas av andra.

För att fortsätta att kunna hävda Kristet grundade traditioner måste det finnas livs levande och praktiserande Kristna människor. Problemet är att vår samtid tycks ha svårt för att (förlåt uttrycket) producera sådana. Och vill vi inte fostra varandra och våra barn i Kyrkan, så kommer andra intressen och instanser att ta över och försöka fylla tomrummet. För tomt blir det utan tillgång på helighet och Ande. Jag hörde, exempelvis, på radio häromdagen – jag tror att det var programmet Människor och Tro – att förskolor anställer filosofer för att barnen skall få möjlighet att tala om existentiella frågor! Men en filosof förmår, lika lite som pryglar, yoga och socker, fylla barnens andliga behov.

För att kunna hävda och föra vidare ”Kristna värderingar” måste det finnas människor av kött och blod som omfattas av och lever Kristen tro och tradition. Men i brist på dessa kommer andra idéer att ta över.

Möten och dialog med andra religioner

Som ytterligare exempel på vikten av ökade kunskaper om den egna historien och det Kristna arvet, är då vi möter andra kulturer och religioner. Inte sällan blir då åtgärden att skaffa kunskap om dem vi skall möta. Men ett möte; en dialog förutsätter olikheter. Om det som skall mötas är, låt säga, islam så krävs att den vi pratar med har någon att prata med; alltså att vi själva har tillräckligt med kunskap om kristendomen. Annars blir det inget möte och ingen dialog. I alla fall inte på lika villkor.

Tyvär har vi en tendens att nedvärdera oss själva, var vi kommer ifrån, vår historia och kultur. Därför ser vi också skeva och oriktiga framställningar av så vitt skilda saker som kyrkohistoria och vad det är att vara människa.

Att spela terroristerna i händerna

Terrorism är, per definition, en verksamhet som syftar till att sprida skräck och osäkerhet. En terrorist behöver inte verkställa sina hot, utan kan lyckas i sitt uppsåt bara genom hot om, exempelvis, våld. Verkställighet av hot visar dock att terroristen menar allvar och tjänar som förstärkare av framtida hot.

När terrororganisationen IS dokumenterar sina illdåd och sedan publicerar dem i, exempelvis sociala medier, syftar detta till att skapa rädsla och samtidigt visa att de menar allvar med sina hot. När människor runt om i världen sedan sprider dessa vidriga bilder och filmer vidare, förstärks terrororganisationen genom att ryktet om och rädslan för dem sprider sig. Och det är exakt vad man vill uppnå. Motmedlet är att, i respekt för de drabbade och för att inte återge våld – men framför allt – för att inte spela terroristerna i händerna upphöra med oskicket att sprida bilderna vidare.

Argumentet som används för att sprida den här typen av bilder är ofta att ”visa verkligheten” och att ”vi inte får blunda för vad som sker”. Detta appellerar (utöver sensationslystnad) till en, för många, djupt liggande känsla för att underlåtenhet (att låta bli) att agera är moraliskt fel. Men detta är alltså en illvilligt gillrad fälla som man absolut bör undvika att fastna i.

Detta betyder inte (och det är viktigt!) att vi stillatigande skall se på. – Om detta måste talas! Och upplysas. Inte heller att terrorism inte skall bekämpas. Här kommer statens lagstiftande församling och dess operativa organ in i sammanhanget. Det betyder inte att vanföreställningar inte skall bemötas, eller att rädslor skall få fotfäste och spridas.

Den personliga dimensionen

Problemet som jag har adresserat måste hanteras på den nivå där det existerar. Eftersom staten; varken via lag eller via andra politiska beslut, nej inte ens den metod med vilken lagarna stiftas och besluten fattas: demokratin, kan få människan att bli mindre rädd, återstår den personliga.

Lösningen

Det är människan – personen – som upplever; bär på värderingar; har tro och är skapad av Gud till Guds avbild med potential att bli lik Gud. Det är människan - inte staten. Det är i relationen mellan människa och Gud som lösningen finns. Det behövs, initialt, bättre kunskap om Kristen tro, lära och tradition vilket odlar en personlig och välgrund relation till Treenig Gud. Och förutsättningen; garanten för detta är Kyrkan.

Fr. Franciskus Urban är präst i Nordisk-katolska kyrkan, tjänstgör som församlingspräst i S:t Nikolaus i Karlskrona samt biskopsvikarie för Sverige. Han har utkommit med böckerna 'I Guds namn' (2015), 'Större än' (Dikter, 2015) samt 'I Sanningens tjänst' (2016).

Denna artikel publicerades ursprungligen i februari 2015 på www.a-tac.se

*”Min son, bevara klokehet
och eftertänksamhet,
låt dem inte vika från dina ögon.
De skall ge liv åt din själ och bli
ett smycke för din hals.
Då skall du vandra trygg
på din väg, din fot skall inte slinta.
När du lägger dig
skall inget förskräcka dig, och när du lagt dig
skall du sova gott.
Du behöver inte frukta
för plötslig skräck, eller för ovädret som kommer
över de ogudaktiga.
Ty HERREN skall vara
din förtröstan, han skall bevara din fot för
snaran.”⁸*

*”Gud är kärlek, och den som förblir i kärleken
förblir i Gud och Gud i honom. I detta har
kärleken nått sin fullbet hos oss: att vi kan vara
frimodiga på domens dag, ty sådan som Kristus är,
sådana är vi i denna världen. Rädsla finns inte i
kärleken, utan den fullkomliga kärleken fördriver
rädslan, ty rädsla hör samman med straff, och den
som är rädd har inte nått kärlekens fullbet. Vi
älskar därför att han först älskade oss. Om någon
säger: ”Jag älskar Gud” men hatar sin broder, då
ljuger han. Ty den som inte älskar sin broder, som
han har sett, kan inte älska Gud, som han inte har
sett.”⁹*

---

⁸ Ords 3:21-26

⁹ 1 Joh 4:16b-20